

УДК 657

О. А. Подолянчук,
к. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
ORCID ID:0000-0003-0234-8943

DOI: 10.32702/2306-6792.2019.16.51

СУТНІСТЬ ТА ОСНОВИ ОБЛІКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

O. Podolianchuk,
PhD in Economics, associate professor, Head of Accounting and Taxation in Economics Department
Vinnytsia National Agrarian University

THE ESSENCE AND BASIS OF ORGANIC PRODUCT ACCOUNTING

У статті досліджено наукові публікації з питань виробництва та обліку органічної продукції. Розкрито різні погляди науковців щодо визначення поняття "готова продукція". Представлено особливості виготовлення готової продукції у різних галузях народного господарства та представлено власне визначення. Досліджено нормативно-правове регулювання органічного виробництва та обґрунтовано авторське формулювання змісту органічної продукції. Представлено міжнародний підхід до категорій органічної продукції. Підтверджено перспективність органічного виробництва та необхідність нормативного регулювання облікових процесів, які стосуються органічного виробництва. Окреслено новий підхід до системи обліку готової продукції сільськогосподарських підприємств з виділенням таких завдань: виокремлення об'єктів обліку виробництва та стану готової продукції (в т.ч. органічної і традиційної); формування первинних документів (за виокремленими об'єктами); узагальнення даних на рахунках синтетичного та аналітичного обліку; обґрунтування статей фінансової, податкової та статистичної звітності; забезпечення належного контролю за виробництвом, рухом та процесом реалізації продукції. За результатами дослідження визначено необхідність розробки методологічного інструментарію для обліку органічного виробництва. З розвитком органічного виробництва має бути належним чином організована система обліку, яка сприятиме забезпеченню користувачів своєчасною та достовірною інформацією про виробництво, зберігання та реалізацію органічної продукції.

The article investigates scientific publications on organic production and accounting. Various views of scientists on the definition of "finished products" are revealed. The peculiarities of manufacturing finished products in different sectors of the economy are presented. and our own definition is given: finished products are parts of stocks and agricultural products produced by an enterprise that are intended for resale, internal use and do not require technical and biological conversion. Regulation of organic production is investigated and the author's formulation of the content of organic products in of the production process is substantiated, as a result of which agricultural products and products of their processing are produced in accordance with certain standards of organic production and their quality is confirmed by a certificate. An international approach to organic product categories is presented. The prospects of organic production and the need for regulation of accounting processes related to organic production have been confirmed. A new approach to the system of accounting of finished products of agricultural enterprises is outlined with the following tasks: separation of objects of accounting of production and condition of finished products (including organic and traditional); formation of primary documents (by separate objects); synthesis of data on accounts of synthetic and analytical accounting; substantiation of the articles of financial, tax and statistical reporting; ensuring proper control over production, movement and sales process. According to the results of the research, it is necessary to develop a methodological toolkit for accounting organic production. With the development of organic production, a system of accounting should be properly organized to help provide users with timely and reliable information on the production, storage and sale of organic products. For this purpose, accounting for such products should be separated from the production and storage of inorganic and transitional products.

Ключові слова: готова продукція, органічна продукція, органічне виробництво, облік.
Key words: finished products, organic products, organic production, accounting.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сільське господарство в теперішніх умовах нестабільної економіки є не лише галуззю, яка забезпечує продовольчу безпеку країни, а й сегментом, що впливає на екологічний стан.

Інтенсивність сільськогосподарського виробництва негативно впливає на екологію, що обумовлює пошуки альтернативних агротехнологій з метою збереження екологічного середовища, підвищення якості виробленої про-

дукції, поліпшення добробуту населення та покращення економічного стану. Тому проблематика розвитку органічного виробництва набуває актуальності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Важливість тематики наукової публікації підтверджується дослідженнями науковців різних галузей. Новак Н.П. досліджено чинники розвитку агроформувань з органічним виробництвом [8]. Вінюкова О.Б. характеризує тенденції розвитку і ведення органічного виробництва у порівнянні з закордонним досвідом [1]. Курман Т. досліджено проблеми законодавчого забезпечення виробництва органічної продукції [5]. Пасемко Г.М. вивчає проблеми облікового забезпечення управління витратами на виробництво органічної продукції [10]. Суліменко Л.А та Киян А.В. означають необхідність розробки на законодавчому рівні типових форм документів та Методичних рекомендацій щодо організації обліку в умовах органічного виробництва [15]. Мороз Ю.Ю. та Цаль-Цалко Ю.С. виокремлюють підходи бухгалтерського обліку господарської діяльності з виробництва органічної продукції [7].

Відаючи належне науковим доробкам, можна зазначити, що в них розкривається фрагментарний характер, або дослідники розглядають органічне сільськогосподарське виробництво в цілому, не приділяючи значної уваги методиці його обліку.

Облік як інформаційна база системи управління суб'єкта господарювання забезпечує керівників різних рівнів необхідними даними про процеси і явища, які відбуваються на підприємстві. Саме облік є джерелом інформації для виконання інших функцій управління — планування, аналізу та контролю. Виробництво органічної продукції та доведення її до споживачів характеризується значними витратами ресурсів і різними часовими проміжками. Питання обліку органічної продукції залишаються недостатньо досліджені і потребують подальшого вивчення.

МЕТА СТАТТІ

Метою наукової публікації є розкриття сутності органічної продукції та обґрунтування напрямів її обліку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сфера діяльності аграрних підприємств пов'язана з виробництвом сільськогосподарської

Таблиця 1. Дефініція поняття "готова продукція" в наукових дослідженнях

Автор	Визначення
Бутинець Ф.Ф.	Готова продукція – повністю завершена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування (перевірки). Це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції
Вороніна В.А., Черниш В.В.	Готова продукція – виріб (напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції
Глібо В.М., Бушан О.П.	Готова продукція – це матеріальний результат виробничої діяльності підприємства, коли запаси набувають нової якості. Крім випуску речової продукції, підприємство може виконувати роботи для інших підприємств або надавати послуги. На відміну від тієї, яка в обліку зазначається як готова продукція, цей вид продукції називають «виконані роботи і послуги». Отже, продукція підприємства складається з готової продукції та виконаних робіт і послуг
Сопко В.В.	Готова продукція – це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові – покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції
Ткаченко Н.М.	Готова продукція – це продукція (виріб, напівфабрикат, робота, послуга), що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування (якщо вимагають відповідні її особливості), приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад. Готова продукція – це матеріальний результат виробничої діяльності підприємства. Крім випуску речовинної продукції (машин, взуття, одягу, хліба, цукерок тощо), підприємство може виконувати певні роботи для інших підприємств або надавати їм послуги. Наприклад, перевезення вантажів своїм транспортом для інших підприємств, ремонтні роботи, будівництво та інше
Хом'як Р.Л.	Готова продукція промислового виробництва – конкретні вироби, що пройшли всі стадії технологічної обробки на цьому підприємстві, відповідають встановленим стандартам чи технічним умовам, прийняті відділом технічного контролю і здані на склад або безпосередньо замовнику
Шваб Л.І.	Готова продукція – це запаси виробів на складі, обробка яких закінчена та які пройшли випробування, приймання, укомплектовані згідно з умовами договорів із замовниками й відповідають технічним умовам і стандартам

Джерело: [11, с. 20].

Таблиця 2. Особливості виготовлення готової продукції у деяких галузях народного господарства

Галузь	Автор	Особливості
Сільське господарство	Подольчук О.А., Захарчук І.С.	Для сільськогосподарських підприємств готовою є не лише продукція, як продукт обробки (переробки) доведений до належного стану використання, а й продукція сільськогосподарського виробництва (зерно, зерновідходи, солома, плоди, ягоди, молоко тощо)
Лісове господарство	Гордополов В.Ю., Гоцуляк В.Д., Несходовський І.С.	Важливим у визначенні методології обліку готової лісопродукції є розгляд особливостей обліку продукції на стадії лісозаготівлі, лісорубочних робіт, вивезення продукції, лісопродукції на складах та облік продукції столярного цеху
Будівництво	Пирець Н.М., Черненко Т.С.	Організація будівельного виробничого процесу має інші особливості та відмінності від організації процесу виробництва в інших галузях: - тривалість операційного циклу; - неоднотипність кінцевої продукції; - довготривалість процесу
Машинобудування	Чукурна О.П.	- Тип організації виробництва; - технологічний процес виробництва (стадії, операції, роботи); - структура виробничого управління; - вид та структура виробничих підрозділів; - організаційна структура управління підприємством

Джерело: [3, с. 34].

продукції. Саме реалізація цієї продукції забезпечує життєдіяльність суб'єктів господарювання.

Корифеї наукової думки мають різні погляди щодо визначення поняття "готової продукції" (табл. 1).

Проте, на думку Костишиної Н.С. [4, с. 517], недоліком приведених визначень є те, що жодне із них не містить вимоги щодо спроможності такого виду оборотних активів приносити економічну вигоду, хоча цей момент є основним. На переконання автора, невиконання цього критерію призводить до того, що такий товарно-матеріальний запас може бути визнаний як збиток організації, адже витрати, понесені на його виготовлення, не будуть компенсовані.

Вважаємо, що такий підхід автора є помилковим, адже в основі формулювань закладено трактування Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси": готова продукція в складі запасів — та, що виготовлена на підприємстві, в установі, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом [12].

На нашу думку, критерій "отримання економічної вигоди" не можна застосовувати у визначенні дефініції готової продукції, він використовується при її визнанні і так званий "постановці на облік". Якщо не виконано цей критерій, то в системі обліку актив взагалі не буде визнаватися як запаси. Витрати, понесені на виробництво запасів, відобразатимуться як брак виробництва (дебет рахунку 24 "Брак у виробництві" кредит рахунку 23 "Виробництво") або інші витрати діяльності (дебет субрахунку 977 "Інші витрати діяльності/повторювані витрати" кредит рахунку 23).

Слушною є думка дослідників про те, що для визначення терміну "готова продукція" необхідно враховувати особливості її виробництва у різних галузях (табл. 2).

Якщо брати до уваги галузеву специфіку функціонування сільськогосподарських підприємств, то готова продукція — це частина запасів та сільськогосподарської продукції, виготовлених підприємством, які призначені для подальшого продажу, внутрішнього використання і не потребують технічних та біологічних перетворень. На наше переконання, роботи і послуги не є готовою продукцією [11, с. 20]. В системі рахунків обліку надання послуг чи виконання робіт відображається наступною кореспонденцією: дебет субрахунку 903 "Собівартість реалізованих робіт і послуг" кредит 23 "Виробництво/послуги".

Як вже зазначалося, у зв'язку з підвищенням вимог споживачів до якісних характеристик продуктів харчування та попиту на екологічно чисту продукцію, в обліковій термінології з'явився термін "органічна продукція".

Не вдаючись до історії розвитку і започаткування виробництва органічної продукції, в Україні законодавче закріплення змісту так званої "органіки" відбулося з прийняттям у 2013 році Закону України № 425-VII "Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини" [13]. З метою визначення вимог до організації виробництва органічної продукції і підвищення її конкурентоспроможності на ринках збуту, у липні 2018 року було прийнято Закон № 2496— VIII "Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції" [14], який буде введено в дію у

2019 році. Водночас у них спостерігається різні трактування змісту органічної продукції та органічного виробництва (рис. 1).

Представлені у законодавстві визначення пов'язують з сільськогосподарським виробництвом. Таким чином, органічна продукція є результатом виробничого процесу, в наслідок якого сільськогосподарська продукція та продукти її переробки вироблені у відповідності до визначених стандартів органічного виробництва і їх якість підтверджена сертифікатом.

На світовому ринку органічну продукцію поділяють на чотири типи (табл. 3) у залежності від того, як була вирощена продукція: вона може належати до стовідсотково органічної, органічної, зробленої із органічних інгредієнтів, або до органічної менш ніж на 70% [2, с. 37].

За офіційною статистикою Україна посідає 11-те місце серед європейських країн за загальною площею сільськогосподарських угідь, сертифікованих як органічні.

Але водночас органічні землі займають 1,4% з 42,7 млн га сільськогосподарських земель України. За останні п'ять років загальна площа органічних сільськогосподарських земель зросла в Україні в 1,5 рази, що зумо-

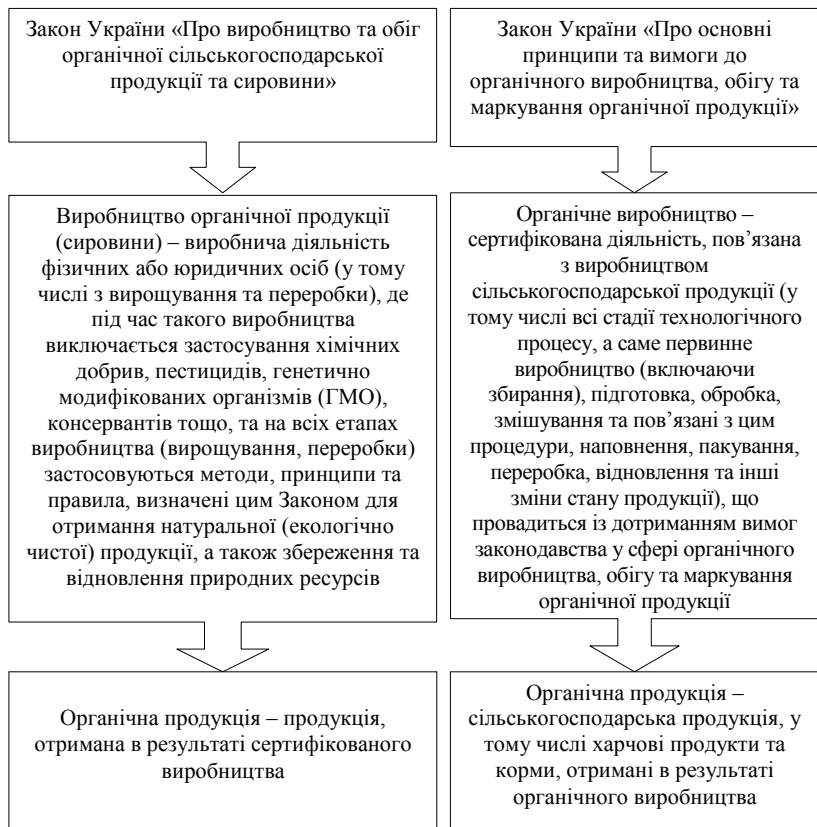

Рис. 1. Законодавче обґрунтування сутності органічної продукції та її виробництва

Джерело: [13; 14].

вило зростання експорту органічної продукції [9].

Варто відзначити, що тривалість сертифікації виробництва залежить від галузі. Поля з однорічними рослинами та пасовища сертифікують від 24 місяців, з багаторічними рослина-

Таблиця 3. Категорії органічної продукції

Категорія	Опис	Маркування продукції	Адаптація категорії до сільськогосподарського виробництва
Стовідсотково органічна	Повинна мати 100% сертифікованих інгредієнтів	100% органічний продукт	Вироблена із застосуванням 100% органічних ресурсів, без використання хімічних інгредієнтів під час зберігання
Органічна	Повинна мати понад 95% органічних інгредієнтів. Існують обмеження щодо використання методів виробництва, у яких дозволяється не більш ніж 5% неорганічних речовин	Органічний	Вироблена із застосуванням ресурсів, які мають понад 95% органічних інгредієнтів у своєму складі, без використання хімічних інгредієнтів під час зберігання
Зроблена із органічних інгредієнтів	Повинна мати понад 70% сертифікованих інгредієнтів. (Обмеження – не більше 30% неорганічних речовин)	Розроблений з органічних речовин	Вироблена із застосуванням ресурсів, які мають понад 70 % органічних інгредієнтів у своєму складі, без використання хімічних інгредієнтів під час зберігання
Менш ніж на 70% органічна	Може налічувати лише деякий відсоток органічних речовин у складі продукції	Подається список органічних речовин	Застосування технологій вирощування з використанням деяких ресурсів, які мають органічні інгредієнти. Під час зберігання допускається використання хімічних елементів із зазначенням їх на продукт

Джерело: [2, с. 37].

ми — від 36 місяців, у аквакультури — 24 місяці, ферми з вирощування великої рогатої худоби (м'ясо) і коней — 12 місяців, кіз, свиней і корів (молоко) — 6 місяців, птиці (м'ясо) — 10 тижнів, птиця (яйця) — 6 тижнів. Водночас кожні 15 місяців необхідно підтверджувати статус виробника органічної продукції.

Незважаючи на перспективність органічного виробництва в Україні, зростання обсягу органічної продукції, широкі можливості розширення внутрішнього і зовнішнього ринків, підвищення конкурентоспроможності ринку, його ефективність і розвиток наразі не має достатньої підтримки зі сторони держави, а, відповідно, не забезпечене нормативно законодавчою базою, недостатньо відрегульовані економічні параметри діяльності. Водночас виникає потреба в удосконаленні збирання та обробки даних щодо витрат на виробництво органічної продукції, розмежування їх між продукцією традиційного виробництва й органічною продукцією, відображення цієї інформації у фінансовій та статистичній звітності. Це вимагає розширення об'єктів обліку та системи формування даних, доповнення нормативного регулювання облікових процесів, що пов'язане, насамперед, із використанням облікової інформації для прийняття управлінських рішень. Крім цього, облікові дані служать базою для здійснення аналізу результатів виробництва органічної продукції, проведення контролю їх рівня та розробки виробничих завдань на перспективу, що складає базу управління витратами [10, с. 191].

Все це зумовлює новий підхід до системи обліку готової продукції сільськогосподарських підприємств з виділенням таких завдань:

- виокремлення об'єктів обліку виробництва та стану готової продукції (в т.ч. органічної і традиційної);
- формування первинних документів (за виокремленими об'єктами);
- узагальнення даних на рахунках синтетичного та аналітичного обліку;
- обґрунтування статей фінансової, податкової та статистичної звітності;
- забезпечення належного контролю за виробництвом, рухом та процесом реалізації продукції.

Об'єктів обліку органічного виробництва є доволі багато: ресурси, продукція, процеси виробництва, постачання та реалізації, відповідно доходи, витрати, фінансової результати тощо. Об'єкти обліку визначаються з врахуванням галузі виробництва та продукції, яка виробляється. Одним із підходів до визначення

об'єктів обліку можна обрати класифікацію органічної продукції.

Так, вивчаючи асортимент органічного виробництва, дослідники вносять пропозиції щодо класифікації органічної продукції [2, с. 38]:

- I — неперероблена органічна продукція:
  - продукція сільського господарства: зернові та зернобобові; картопля, овочеві та баштанні; плоди, ягоди та виноград; олійні; м'ясо; молоко; яйця; мед;
  - продукція лісового господарства: дикорослі рослини; горіхи; гриби; лікарські трави;
  - продукція рибного господарства: риба; морепродукти;

II — перероблена органічна продукція:

- напівфабрикати; хліб і хлібобулочні вироби; м'ясопродукти; молочні продукти; борошно; крипи; олія; цукор; напої; варення, джеми тощо;

III — послуги: консультаційні; освітні; дорадчі; інспекція; сертифікація.

Первинні документи з обліку витрат та виходу продукції зазвичай поділяють на три групи: документи з обліку витрат праці, документи з обліку виробничих запасів та з оприбуткування готової продукції. Усі типові форми документів є придатними для відображення фактів здійснення господарських операцій, пов'язаних з органічним виробництвом. Однак слушно зауважує Мельничук Я.П., що вони не мають жодних реквізитів, які б забезпечували інформацією про виробництво продукції органічного походження. Автор пропонує на кожному документі, що стосується виробництва органічної продукції, робити спеціальні відмітки: "Органічне землеробство", "Біологічне землеробство", "Традиційна продукція" чи "Органічна продукція" [6, с. 30]. Вважаємо такий підхід виправданим, адже введення нових первинних документів не завжди є доречним, їх збільшення може призвести лише до паперової плутанини.

Грунтовне дослідження щодо облікового забезпечення виробництва органічної продукції проведено Мороз Ю.Ю. та Цаль-Цалко Ю.С. Науковцями відзначено, що ведення обліку на підприємстві залежить від організаційних особливостей суб'єкта господарювання, пов'язаних з органічним виробництвом. Органічне виробництво може бути поширеним на господарську діяльність підприємства в цілому, окремі структурні підрозділи з органічним виробництвом, аналітичні об'єкти діяльності (сільськогосподарські культури, тварини) або тільки на їх частину у разі паралельного вироб-

ництва органічної та традиційної (неорганічної) продукції рослинництва на одній площі або тваринництва в одному приміщенні [7].

Єдина інформаційна система про об'єкти органічного виробництва повинна бути узагальнена у показниках звітності, яка покликана забезпечувати запити зовнішніх та внутрішніх користувачів. Станом на сьогодні відсутні будь-які напрацювання як методичного, так і нормативного забезпечення.

Інформаційні дані про стан органічного виробництва здійснює за власною ініціативою ТОВ "Органік стандарт", який було створено в рамках українсько-швейцарського проекту "Органічна сертифікація та розвиток органічного ринку в Україні", Дослідницький інститут органічного сільського господарства і Міжнародна федерація органічних сільськогосподарських рухів), які видають статистичний збірник "Світ органічного сільського господарства. Статистика та тренди" та Федерація органічного руху України.

Таким чином, в Україні є товаровиробники органічної продукції, сертифіковані за стандартами ЄС та інших країн, але формування інформації про їх господарську діяльність на державному рівні через статистичні спостереження органів Державної служби статистики України або інші органи виконавчої влади не здійснюється [16, с. 73].

Контроль є ключовим у ланцюгу органічного виробництва. Державний контроль (нагляд) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції за діяльністю операторів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів. На рівні виробника органічної продукції контроль розпочинається від обрання земельної ділянки чи виконання технологічних процесів до зберігання і реалізації органічної продукції. Однак будь-які рекомендації та методики відсутні.

Вищевикладений матеріал свідчить про те, що, хоч і відбулося законодавче закріплення виробництва органічної продукції, методологічного інструментарію для обліку органічного виробництва досі не розроблено.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Проведені дослідження підтверджують пріоритетність розвитку біологічного виробництва. З'ясовано, що облікове забезпечення органічного виробництва та органічної продукції залежить від специфіки її виробничого процесу. З розвитком органічного виробництва

має бути належним чином організована система обліку, яка сприятиме забезпеченню користувачів своєчасною та достовірною інформацією про виробництво, зберігання та реалізацію органічної продукції. Для цього ведення обліку такої продукції повинно бути відокремленим від виробництва та зберігання неорганічної продукції і продукції перехідного періоду. Перспективними напрямками подальших досліджень є методичні підходи до організації та методики обліку виробництва органічної продукції.

Література:

1. Вінюкова О.Б. Реалії та перспективи розвитку виробництва органічної продукції в Україні / О.Б. Вінюкова // Регіональна економіка та управління. 2018. — № 3 (21). — С. 17—22.
2. Захарова Д.С. Ефективність виробництва органічної продукції сільськогосподарських підприємств: дис. канд. економ. наук: 08.00.04 / Захарова Дарина Сергіївна. — Рівне: НУВГП, 2015. — 220 с.
3. Касич А. Понятійний апарат терміну "готова продукція" як об'єкта бухгалтерського обліку / А. Касич, В. Шара // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. — 2016. — № 11 (188). — С. 33—36.
4. Костишин Н.С. Значення готової продукції та особливості організації її обліку на м'ясопереробних підприємствах / Н.С. Костишин // Економіка і суспільство. — 2017. — Вип. 11. — С. 515—522.
5. Курман Т. Проблеми законодавчого забезпечення виробництва органічної продукції тваринництва / Т. Курман // Підприємництво, господарство і право. — 2018. — № 12. — С. 153—157.
6. Мельничук Я.П. Документальне оформлення витрат і виходу продукції рослинництва органічного походження / Я.П. Мельничук // ВІСНИК ЖДТУ. — 2016. — № 2 (76). — С. 27—32.
7. Мороз Ю.Ю. Облікове забезпечення господарської діяльності товаровиробників органічної продукції [Електронний ресурс] / Ю.Ю. Мороз, Ю.С. Цаль-Цалко. — Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/1234567-89/8415/1/Organik_2017_289-297.pdf
8. Новак Н.П. Управління розвитком агроформувань з виробництва органічної продукції / Н.П. Новак // Науковий вісник Херсонського державного університету. — 2016. — Вип. 18. — Ч. 2. — С. 64—66.
9. Органічна Україна в інфографіці. AgroPortal [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/publishing/>

infografika/organicheskaya-ukraina-v-infografike/

10. Пасемко Г.М. Обліково-аналітичне забезпечення ведення органічного сільськогосподарського виробництва / Г.М. Пасемко // Вісник ЖНАЕУ. — 2016. — №1 (54). — Т. 2. — С. 190—197.

11. Подолянчук О.А. Готова продукція як об'єкт обліку сільськогосподарських підприємств / О.А. Подолянчук, І.С. Захарчук // Економіка, фінанси, право. — 2014. — №2. — С. 18—22.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. №246: — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>

13. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини [Електронний ресурс]: Закон України від 3.09.2013 р. №425-VII. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/425-18>

14. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції [Електронний ресурс]: Закон України від 10.07.2018 р. № 2496— VIII. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>

15. Суліменко Л.А., Киян А.В. Особливості бухгалтерського обліку в умовах органічного виробництва продукції рослинництва [Електронний ресурс] / Л.А. Суліменко, А.В. Киян. — Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8422/1/Organik_2017_346-351.pdf

16. Цаль-Цалко Ю.С. Статистичний і бухгалтерський облік органічного виробництва / Ю.С. Цаль-Цалко // Наукові горизонти. — 2018. — №5 (68). — С. 70—77.

References:

1. Viniukova, O.B. (2018), "Realities and prospects of development of organic production in Ukraine", *Rehional'na ekonomika ta upravlinnia*, vol. 3 (21), pp. 17—22.

2. Zakharova, D.S. (2015), "Efficiency of production of organic products of agricultural enterprises", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, NUVHP, Rivne, Ukraine.

3. Kasych, A. and Shara, V. (2016), "Conceptual apparatus of the term "finished goods" as an object of accounting", *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho universytetu imeni T. Shevchenka*, vol. 11 (188), pp. 33—36.

4. Kostyshyn, N.S. (2017), "Value of the finished product and peculiarities of its accounting at the

meat processing enterprises", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 11, pp. 515—522.

5. Kurman, T. (2018), "Problems of legislative support for the production of organic livestock products", *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, vol. 12, pp. 153—157.

6. Mel'nychuk, Ya.P. (2016), "Documentation of costs and output of products of organic origin", *VISNYK ZhDTU*, vol. 2 (76), pp. 27—32.

7. Moroz, Yu.Yu. Yu.S. and Tsal'-Tsalko, (2017), "Accounting support for economic activities of organic producers", available at: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8415/1/Organik_2017_289-297.pdf (Accessed 03 Aug 2019).

8. Novak, N.P. (2016), "Management of the development of agro-formations for the production of organic products", *Naukovyj visnyk Kherisons'koho derzhavnoho universytetu*, vol. 18, no. 2, pp. 64—66.

9. AgroPortal (2019), "Organic Ukraine in the infographic", AgroPortal, available at: <http://agroportal.ua/ua/publishing/infografika/organicheskaya-ukraina-v-infografike/> (Accessed 03 Aug 2019).

10. Pasemko, H.M. (2016), "Accounting and analytical support for organic farming", *Visnyk ZhNAEU*, vol.1 (54), no. 2, pp. 190-197.

11. Podolianchuk, O.A. and Zakharchuk, I.S. (2014), "Finished goods as an object of accounting for agricultural enterprises", *Ekonomika, finansy, pravo*, vol. 2, pp. 18—22.

12. Ministry of Finance of Ukraine (1999), "Regulation (Standard) 9 "Inventories", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> (Accessed 03 Aug 2019).

13. Verkhovna Rada of Ukraine (2013), The Law of Ukraine "On the production and circulation of organic agricultural products and raw materials", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/425-18> (Accessed 05 Aug 2019).

14. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine "On the basic principles and requirements for organic production, circulation and labeling of organic products", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19> (Accessed 05 Aug 2019).

15. Sulimenko, L.A. and Kyian, A.V. (2017), "Features of accounting in the conditions of organic production of crop production", available at: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/8422/1/Organik_2017_346-351.pdf (Accessed 03 Aug 2019).

16. Tsal'-Tsalko, Yu.S. (2018), "Statistical and accounting of organic production", *Naukovi horizonty*, vol. 5 (68), pp. 70—77.

Стаття надійшла до редакції 10.08.2019 р.